

DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met dit ontwerp van decreet wordt de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 inzake het verbeteren van de opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie beoogd en de omzetting van artikel 29 van richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van richtlijn 2009/73/EG.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/204 werd op 13 juni 2025 bekomen. Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/204 van 13 juni 2025.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 6 juni 2025 verkregen. Het akkoord van de minister van begroting werd op 26 juni 2025 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in de vergadering van 4 juli 2025 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers en gelastte de Vlaamse Minister, bevoegd voor Energie, om over het voorontwerp van decreet het advies van de SERV, de Minaraad en de Vlaamse Nutsregulator in te winnen binnen een termijn van dertig dagen.

D. TWEEDE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte vervolgens in de vergadering van 13 februari 2026 haar tweede principiële goedkeuring² aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het voorontwerp van decreet advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in te winnen met het verzoek hun advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen als vermeld in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

2. BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

Op 23 maart 2026 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, haar advies nr. 78.946/1 gegeven. Het advies gaat als bijlage 3. In haar advies maakt de Raad van State volgende opmerkingen:

De Raad van State oordeelt dat het ontwerp van decreet binnen de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest valt. De ontworpen regeling vindt volgens de Raad van State in beginsel zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, §1, VII, eerste lid, a), b) en f) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' (hierna: BWHI). In zoverre het voorontwerp betrekking heeft op flexibiliteits- en aggregatiediensten, energiegemeenschappen, energiedelen, peer-to-peerhandel en de verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen, geldt dat deze activiteiten weliswaar niet expliciet worden vermeld in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, van de BWHI, maar dat hiervoor gebruik wordt gemaakt van het distributienet of het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit bedoeld in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de BWHI. Voor zover de regeling van die activiteiten al niet zou kunnen worden beschouwd als deel uitmakend van de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit, kan het in ieder geval worden gerekend tot "de gewestelijke aspecten van de energie". De Raad van State onderzoekt verder of dat ook opgaat voor de bepalingen in het ontwerp van decreet die voorzien in het recht om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs met een duur van ten minste een jaar te sluiten. Het betreft immers verplichtingen voor de leveranciers die betrekking lijken te hebben op de bescherming van de gebruiker, waarvoor de federale overheid bevoegd is om de algemene regels vast te stellen krachtens artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de BWHI. Die bevoegdheid wordt omschreven als een kaderbevoegdheid op grond waarvan de federale overheid weliswaar in algemene regels kan voorzien, maar waarbij het niettemin ook voor de gewesten mogelijk is om de aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, te onderwerpen aan bijkomende kwalitatieve voorwaarden inzake

¹ VR 2025 0407 DOC.0559-2.

² VR 2026 1302 DOC.0112-1.

consumentenbescherming, met inachtneming van de economische beginselen vervat in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van dezelfde bijzondere wet. Dat neemt evenwel niet weg dat deze federale bevoegdheid slechts een uitzondering vormt op de principiële bevoegdheid waarover de gewesten inzake economie beschikken, zodat de federale bevoegdheid ter zake in beginsel restrictief moet worden uitgelegd. Dat geldt ook ten aanzien van de bevoegdheden van de gewesten inzake het energiebeleid (artikel 6, § 1, VII, van de BWHI). De bepalingen van het ontwerp van decreet die de verplichting voor leveranciers bevatten kunnen in beginsel zo worden begrepen dat ze er enkel op gericht zijn de rechten van afnemers te beschermen, beperkt tot de gewestbevoegdheid inzake het energiebeleid, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de federale regels inzake consumentenbescherming (artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 2°, van de BWHI) en evenmin raakt de regeling aan de handelspraktijken, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 4°, van de BWHI. Ook die artikelen van het ontwerp van decreet kunnen bijgevolg geacht worden te vallen binnen de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

De Raad van State wijst erop dat in de mate dat het ontwerp met de regeling van flexibiliteits- en aggregatiediensten, energiegemeenschappen, energiedelen, peer-to-peerhandel en de verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen maatregelen bevatten op het gebied van het energiebeleid die niet uitdrukkelijk zijn opgesomd in artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a) tot h), van de BWHI waarin een aantal gewestelijke bevoegdheden worden opgesomd, hierover overleg moet worden gepleegd met de federale overheid en de overige gewesten.

- Binnen de EMD werkgroep van ENOVER, het energieoverleg tussen de federale staat en de gewesten, heeft overleg plaatsgevonden over het ontwerp van decreet. Wanneer het voorontwerp werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, werd dit ook steeds met een link naar de beslissing van de Vlaamse Regering meegedeeld op ENOVER Voltallig, waar de federale overheid en de gewesten vertegenwoordigd zijn.

Als algemene opmerking geeft de Raad mee dat artikel 2 van het ontwerp moet uitgebreid worden, aangezien het ontwerp van decreet niet enkel strekt tot de omzetting van artikel 29 van richtlijn (EU) 2024/1788, maar ook tot omzetting van andere artikelen van deze richtlijn.

- Naar aanleiding van deze opmerking van de Raad van State wordt artikel 2 van het ontwerp van decreet aangepast.

Onderzoek van de tekst door de Raad van State:

Artikel 3: In de inleidende zin van artikel 3 van het ontwerp van decreet moet de wetshistoriek worden aangepast. In punt 1° wordt er verkeerdelijk punt 78°/2 vermeld, dit moet punt 78°/1 zijn. Punt 1° en 2° moeten omgewisseld worden, zodat de wijziging van punt 74°/1 voor de invoering van punt 78°/1 gebeurt.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

Artikel 5: De opsomming in het ontworpen artikel 4.1.9 van het Energiedecreet kan uit de aard slechts exemplatief zijn. Bijgevolg verdient het aanbeveling om de woorden “in het bijzonder” in te voegen tussen de woorden “discriminatie” en “tussen de volgende actoren”.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

Artikel 7 en 9: De Raad van State is van mening dat de ontvlechtigingsvereiste ingevoerd door artikel 7 en artikel 9 tweemaal wordt geregeld en vraagt om de noodzaak van een afzonderlijke parallelle regeling voor ontvlechting van de noodleverancier in het ontworpen artikel 4.3.3, §1, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 te heroverwegen. Artikel 4.1.22, 2°, van het Energiedecreet heeft betrekking op de rol van netbeheerder als “sociale leverancier”, maar die bepaling vermeldt eveneens

de situatie waarbij “de leverancier zijn verplichtingen niet nakomt, doordat de toegang tot het distributienet beëindigd wordt of doordat hij, om welke reden dan ook, geen elektriciteit of aardgas meer kan leveren aan zijn afnemers”, wat precies de gevallen omvat die volgens het ontworpen artikel 4.3.3, § 1, eerste lid, eerste zin, van het Energiedecreet de regeling voor de noodlevering activeren. Bijgevolg lijkt de situatie van de noodleverancier wel degelijk tweemaal te worden geregeld. Bovendien wordt – in tegenstelling tot wat de gemachtigde voorhoudt – de ontvlechtigingsvereiste verder op dezelfde manier opgelegd zowel in het ontworpen artikel 4.1.22, tweede lid, als in het ontworpen artikel 4.3.3, § 1, eerste lid, tweede en derde zin, van het Energiedecreet. De ontvlechtigingsvereiste volgt in beide gevallen rechtstreeks uit het decreet als de netbeheerder de betrokken activiteit uitoefent, en de Vlaamse Regering kan in beide gevallen “de nadere regels bepalen die gelden voor de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid en de financiële en organisatorische onafhankelijkheid”.

- De ontvlechtigingsvereiste ingevoerd door artikelen 7 en 9 van het ontwerp van decreet worden niet tweemaal geregeld en moeten weldegelijk zowel in artikel 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 als in artikel 4.3.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 geregeld worden. Artikel 4.1.22, eerste lid, 2° en 4° vormt de rechtsgrond voor de verdere uitwerking van de sociale leverancier in het Energiebesluit van 19 november 2010 (zie artikel 5.2.2 t.e.m. artikel 5.3.1/1 en artikel 5.4.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010). Het klopt dat artikel 4.1.22, eerste lid, 2° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 ook een mogelijke rechtsgrond biedt voor het vaststellen, bij uitvoeringsbesluit, van een openbardienstverplichting aan de netbeheerder met betrekking tot (onder meer) *de levering van elektriciteit of aardgas aan iedere afnemer van wie de leverancier zijn verplichtingen niet nakomt, doordat de toegang tot het distributienet beëindigd wordt of doordat hij, om welke reden dan ook, geen elektriciteit of aardgas meer kan leveren aan zijn afnemers*. Dat kan bijgevolg een rechtsgrond zijn om de netbeheerder de taak van noodleverancier te kunnen opleggen, in de vorm van een openbardienstverplichting en bij uitvoeringsbesluit. De taak van distributienetbeheerder als noodleverancier wordt evenwel geregeld in artikel 4.3.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De reden van het naast elkaar bestaan van beide bepalingen ligt in de historiek ervan: initieel bestond enkel de decretale rechtsgrond, bepaald in art. 4.1.22, en maakte de noodleveranciersregeling enkel het voorwerp uit van een uitvoeringsbepaling in het Energiebesluit van 19 november 2010. Later werd deze noodleveranciersregeling verschoven van een loutere uitvoeringsbepaling naar een decretale regeling met enkele flankerende uitvoeringsbepalingen. Er is dus op een bepaald moment voor geopteerd om de regeling van de noodleverancier te verankeren in het Energiedecreet van 8 mei 2009 zelf, en niet verder te laten uitwerken door de Vlaamse Regering. Art. 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bleef daarbij bestaan als rechtsgrond voor openbardienstverplichtingen, maar voor wat betreft de ‘noodleveranciersregeling’ wordt deze sindsdien niet meer gebruikt als rechtsgrond voor uitwerking via uitvoeringsbepalingen. Bijgevolg is, voor wat betreft de ‘noodleveranciersregeling’, art. 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 niet meer relevant. Het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziet op heden dus in een aparte regeling voor, enerzijds, de noodleverancier en, anderzijds, voor andere openbardienstverplichtingen opgelegd aan de distributienetbeheerder inzake levering van elektriciteit en aardgas. Dit verklaart de noodzaak van een afzonderlijke regeling van de ontvlechtigingsvereiste voor beide – te onderscheiden – taken van de distributienetbeheerder.

Aangezien artikel 9 van het ontwerp van decreet een rechtsgrond invoert met een delegatie naar de Vlaamse Regering om nadere voorwaarden te kunnen bepalen waaronder de netbeheerder de taak van noodleverancier uitvoert, zie ontworpen artikel 4.3.3, §3, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en om alle verwarring te vermijden wordt de zinsnede “*of van wie de leverancier zijn verplichtingen niet nakomt, doordat de toegang tot het distributienet beëindigd wordt of doordat hij, om welke reden dan ook, geen elektriciteit of aardgas meer kan leveren aan zijn afnemers*” in artikel 4.1.22, eerste lid, 2° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgeheven. Deze zinsnede is overbodig geworden omwille van de invoering van het nieuwe artikel 4.3.3, §3, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Dit draagt bij aan de rechtszekerheid en zo wordt er rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State.

Aangezien de bij de artikelen 7 en 9 van het ontwerp van decreet beoogde ontvlechtigingsvereisten betrekking hebben op zowel de elektriciteitsdistributienetbeheerders als de aardgasdistributienetbeheerders, stelt de Raad van State vast dat met die bepalingen ook artikel 46 van richtlijn (EU) 2024/1788 wordt omgezet, dat vereisten oplegt betreffende de ontvlechting van distributiesysteembeheerders voor aardgas. De concordantietabellen moeten hieraan aangepast worden.

- De concordantietabellen worden aangevuld volgens de opmerkingen van de Raad van State.

Artikel 7 en 9 van het voorliggend ontwerp van decreet vormen een omzetting van artikel 35, eerste en tweede lid, van richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 46, eerste en tweede lid, van richtlijn (EU) 2024/1788. De Raad van State merkt op dat de bepalingen in de richtlijnen enkel vereisen dat de distributienetbeheerder die deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd bedrijf, onafhankelijk is van andere, niet met distributie samenhangende activiteiten. Dit houdt in dat de netbeheerder onafhankelijk moet zijn van zijn eigen leveringsactiviteiten in het kader van de openbardienstverplichtingen en als noodleverancier. De gemachtigde is daarom door de Raad van State gevraagd waarom een beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van de netbeheerder voor de uitoefening van de openbardienstverplichtingen en voor het uitoefenen van zijn taken als noodleverancier ten opzichte van andere marktpartijen wordt opgelegd. De Raad oordeelt dat de ontworpen bijkomende onafhankelijkheidseisen in hoofde van de netbeheerder een bijkomende beperking vormen van de vrijheid van ondernemen van de netbeheerders. De waarborg van de vrijheid van ondernemen is verankerd in artikel II.3 van het Wetboek van economisch recht en artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Het Grondwettelijk Hof wees er reeds op dat de vrijheid van ondernemen niet als een absolute vrijheid kan worden opgevat en dat zij niet belet dat de bevoegde wetgever de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen regelt. De bevoegde wetgever zou volgens het Hof pas onredelijk optreden indien hij de vrijheid van ondernemen zou beperken zonder dat daartoe enige noodzaak bestaat of indien die beperking onevenredig zou zijn met het nagestreefde doel. Het Vlaamse Gewest heeft er bij de omzetting van het zogenaamde 'derde energiepakket' (richtlijn 2009/72/EG van 13 juli 2009 en richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009) voor gekozen om de distributienetbeheerders volledig te ontvlechten. De ontworpen onafhankelijkheidseisen ten aanzien van andere marktpartijen hernemen deels de bestaande onafhankelijkheidseisen die in het kader van die volledige ontvlechting werden opgelegd. Het komt de Raad van State voor dat die eisen derhalve kunnen worden beschouwd en verantwoord als een waarborg om te vermijden dat die volledige ontvlechting in het gedrang komt en om zo de uniformiteit te garanderen met de reeds bestaande ontvlechtigingsvereisten bepaald in artikel 4.1.4, §2, 4°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Omwille van bovenstaande argumentatie oordeelt de Raad van State dat de ontvlechtigingsvereisten in ontworpen artikel 7 en 9 van het ontwerp van decreet gerechtvaardigd kunnen worden, deze rechtvaardiging moet wel nog opgenomen worden in de Memorie van Toelichting. Bijkomend vraagt de Raad van State om de verantwoording dat vereist wordt dat de distributienetbeheerder financieel en organisatorisch onafhankelijk is ten aanzien van het uitoefenen van zijn activiteiten inzake databeheer op het distributienet ook mee op te nemen in de memorie van toelichting.

- De Memorie van Toelichting wordt aangevuld volgens het advies van de Raad van State. Artikel 35, eerste en tweede lid, van de richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 46, eerste en tweede lid, van de Vierde Gasrichtlijn vereisen enkel dat de distributienetbeheerder die deel uitmaakt van een verticaal geïntegreerd bedrijf, onafhankelijk is van andere, niet met distributienet samenhangende activiteiten, hetgeen inhoudt dat de netbeheerder onafhankelijk moet zijn van zijn eigen leveringsactiviteiten in het kader van de openbardienstverplichtingen en als noodleveranciers. Echter, wordt er in het nieuw ingevoerde artikel ook opgelegd dat de netbeheerder beheersmatig en juridisch onafhankelijk is voor de uitoefening van de openbardienstverplichtingen en voor het uitoefenen van zijn taken als noodleverancier ten

opzichte van andere marktpartijen. Deze ontvlechtigingsvereisten zouden beschouwd kunnen worden als een beperking op het recht van vrijheid van ondernemen, verankerd in artikel II.3 van het Wetboek van economisch recht en artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt echter dat de vrijheid van ondernemen niet als een absolute vrijheid kan worden opgevat en dat zij niet belet dat de wetgever de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen zou regelen. De beperking van de vrijheid van ondernemen moet wel steeds noodzakelijk zijn of evenredig zijn met het nagestreefde doel. Het Vlaamse Gewest heeft er bij de omzetting van het zogenaamde 'derde energiepakket' (richtlijn 2009/72/EG van 13 juli 2009 en richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009) voor gekozen om de distributienetbeheerders volledig te ontvlechten. De ontworpen onafhankelijkheidseisen in artikel 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 ten aanzien van andere marktpartijen hernemen deels de bestaande onafhankelijkheidseisen die in het kader van die volledige ontvlechting werden opgelegd. Deze bijkomende eisen zijn een noodzakelijke waarborg om te vermijden dat de volledige ontvlechting, zoals ingevoerd met het derde energiepakket, in het gedrag komt. Op deze manier wordt de uniformiteit gegarandeerd met de reeds bestaande ontvlechtigingsvereisten bepaald in artikel 4.1.4, §2, 4°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Naar analogie met het bestaande artikel 4.1.4, §2, 4° van het Energiedecreet worden dezelfde termen "beheersmatige en juridische onafhankelijkheid" gebruikt. Artikel 7 voert ook, zoals in het bestaande artikel 4.1.4, een bevoegdheidsdelegatie in aan de Vlaamse Regering om verdere regels te bepalen voor de invulling van de voorwaarde van beheersmatige en juridische onafhankelijkheid. De verdere invulling kan dus in het Energiebesluit worden uitgewerkt en kan onder andere vereisen dat de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de distributienetbeheerder niet mogen deelnemen in de bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, transmissie of levering van elektriciteit (zie artikel 35, lid 2 RL).

Ten slotte, wordt ook vereist dat de netbeheerder financieel en organisatorisch onafhankelijk is ten aanzien van het uitoefenen van zijn taken overeenkomstig artikel 4.1.8/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, de activiteiten inzake het databeheer op het distributienet. De taken overeenkomstig artikel 4.1.8/2 zijn met distributie samenhangende taken. Ze vallen namelijk onder de activiteiten van de netbeheerders (zie titel IV, hoofdstuk I, afdeling III van het Energiedecreet van 8 mei 2009). Artikel 35 van de richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn vereisen in hoofde van de distributiesysteembeheerder een onafhankelijkheid van andere, niet met distributie samenhangende activiteiten. Het is consistent om bij het verwijzen naar artikel 4.1.6 en artikel 4.1.6/1 ook te verwijzen naar artikel 4.1.8/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Ten slotte maakt de Raad nog de opmerking dat in de inleidende zin van artikel 7 van het voorliggende ontwerp van decreet men "dat" in plaats van "die" schrijft.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan het advies van de Raad van State.

Artikel 8: De wetshistoriek moet aangevuld worden in de inleidende zin van artikel 8.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan de opmerking van de Raad van State.

Artikel 9: Aangezien artikel 9 van het ontwerp van decreet zowel betrekking heeft op de elektriciteits- als de aardgaslevering, moet op dit punt de concordantietabellen nog worden aangevuld.

- De concordantietabellen worden aangevuld volgens de opmerking van de Raad van State.

De Raad van State oordeelt dat de ontworpen noodleveranciersregeling voor elektriciteit en aardgas geen correcte omzetting vormt van artikel 27bis, eerste lid, van richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 29, eerste lid, van richtlijn (EU) 2024/1788. De bepalingen uit de richtlijnen schrijven immers voor dat de noodleveranciers zelf worden aangewezen volgens een eerlijke, transparante en niet-discriminerende procedure. In het ontwerp wordt de netbeheerder rechtstreeks aangewezen als noodleverancier, zonder voorafgaande procedure, en wordt slechts een eerlijke, transparante en niet-discriminerende procedure georganiseerd om te bepalen wie namens de netbeheerder de fysieke levering van elektriciteit zal doen. Anders dan de gemachtigde stelt, oordeelt de Raad van State dat de loutere omstandigheid dat de decreetgever zelf de netbeheerder aanduidt als noodleverancier niet in dat is voldaan aan de voorschriften van de richtlijnen voor de aanwijzing van een noodleverancier. Hoewel het theoretisch niet uit te sluiten is dat de decreetgever voor die aanwijzing zelf een eerlijke en niet-discriminerende procedure zou hebben opgezet waarvan de uitkomst in het decreet wordt bevestigd, blijkt uit geen enkel stuk dat dit hier het geval zou zijn. Het decreet bevestigt veeleer de al bestaande situatie waarbij de netbeheerder als noodleverancier optreedt. Door die aanwijzing is het a priori uitgesloten dat andere ondernemingen die optreden als leverancier zich zelfs maar kandidaat kunnen stellen voor een aanwijzing als noodleverancier. Aangezien de huidige aanwijzing van de netbeheerder als noodleverancier in artikel 4.3.3, eerste lid, van het Energiedecreet destijds ook al niet is gebeurd door middel van een eerlijke, transparante en niet-discriminerende procedure, is volgens de Raad van State niet voldaan aan de voorwaarden van de in overweging 21 bij richtlijn (EU) 2024/1711 vermelde vrijstelling om een nieuwe procedure in te leiden als de bestaande netbeheerder reeds is aangewezen volgens een eerlijke, transparante en niet-discriminerende procedure. De omstandigheid dat de netbeheerder als noodleverancier ertoe verplicht is om, na een eerlijke, transparante en niet-discriminerende aanbestedingsprocedure, een leverancier aan te wijzen die instaat voor de levering van elektriciteit aan hem als noodleverancier voor de overgedragen afnemers, doet ten slotte geen afbreuk aan de vaststelling dat het de netbeheerder zelf is die wordt aangewezen als noodleverancier. De aanbestedingsprocedure die de netbeheerder moet organiseren kan dan ook bezwaarlijk worden gelijkgesteld met een procedure voor de aanwijzing van de noodleverancier zelf.

- Het advies van de Raad van State wordt niet gevolgd. De Vijfde Elektriciteitsrichtlijn bepaalt in overweging 21 namelijk dat de lidstaten die reeds voor 16 juli 2024 een noodleveranciersregeling hadden geen nieuwe regeling moeten invoeren. Volgens de huidige regeling is in Vlaanderen de distributienetbeheerder aangesteld als noodleverancier. Voor het aanwijzen van een leverancier die instaat voor de levering van aardgas en elektriciteit aan de noodleverancier voor de overgedragen afnemers, doet de noodleverancier beroep op een openbare aanbestedingsprocedure. Het feit dat het decreet zelf de distributienetbeheerder aanduidt als verantwoordelijke voor de noodlevering houdt in dat is voldaan aan de voorwaarden van transparantie en niet-discriminatie. Het feit dat de netbeheerder zelf conform de wetgeving op de overheidsopdrachten een aanbesteding moet doen voor de aankoop van elektriciteit of aardgas, houdt in dat dit een eerlijke en niet-discriminerende procedure moet zijn. Dat dit “eerlijk, transparant en niet-discriminatoire” moet zijn, wordt expliciet gegarandeerd en vereist door het ontworpen artikel 4.3.3, §1, tweede lid.

De huidige regelgeving biedt bovendien de meeste bescherming aan de afnemers. Het is een bewuste keuze om de rol van noodleverancier toe te wijzen aan de netbeheerder. Op die manier wordt ook het risico vermeden dat de eventueel geselecteerde commerciële noodleverancier zelf failliet gaat.

Fluvius is als distributienetbeheerder een onafhankelijke en neutrale marktpartij die geen commercieel oogmerk heeft. De netbeheerder past een kostenreflectieve prijs toe voor de noodlevering. Eventuele winsten of verliezen die gemaakt worden in het kader van de toepassing van de noodleveranciersregeling worden verwerkt in het endogene resultaat van de netbeheerder. Door de trendwerking zal winst of verlies een tarifaire impact hebben in een volgende tarifaire periode. Dat de distributienetbeheerder noodleverancier is, verstoort de markt ook niet want alle klanten moeten uiteindelijk terugkeren naar de commerciële markt. Wanneer een leverancier van de vrije markt zou aangeduid worden als

noodleverancier, is de kans veel groter dat de klanten van de noodleverancier uiteindelijk (met een ander contract) bij dezelfde leverancier blijven. Die leverancier zal wellicht een grote leverancier zijn. Bij de huidige regelgeving, waarbij de netbeheerder de noodleverancier is, gaan klanten uiteindelijk terug naar een commerciële leverancier moeten overstappen en dat kunnen grote maar ook kleine leveranciers zijn. De huidige regelgeving zou dus gunstiger kunnen zijn voor de marktwerving dan de aanduiding van een commerciële leverancier als noodleverancier. Door de distributienetbeheerder aan te wijzen krijgen klanten van een leverancier die failliet ging een bepaalde tijdsspanne om een contract met een andere, zelfgekozen leverancier af te sluiten, zonder dat ze meteen klant worden bij een andere commerciële leverancier (de winnaar van de gunning die volgens een eerlijke, transparante en niet-discriminerende procedure wordt georganiseerd) die dan meteen zal factureren en mogelijk zal proberen om de klant voor een langere tijd te binden. De huidige regeling laat toe dat de noodleverancier de wissel van de leverancier die de activiteiten stopzette naar de portefeuille van de noodleverancier op pauze zet tot de 15de van de maand die volgt op de maand waarin die activiteit werd stopgezet. Klanten die in de tussentijd een andere leverancier op de commerciële markt kiezen en vinden, worden zo niet gefactureerd door de noodleverancier maar ontvangen voor het verbruik in de tussenperiode meteen een factuur van hun nieuwe, commerciële leverancier die ze verkozen. Dit maakt het voor afnemers administratief eenvoudiger. Zo wordt vermeden dat de klant op korte termijn een afrekening krijgt van de vorige leverancier, voorschotfacturen en een afrekening van de noodleverancier en voorschotfacturen van de leverancier die de klant verkoos.

In 2022 vond er een evaluatie plaats rond de bestaande noodleveranciersregeling in samenwerking tussen het VEKA, de Vlaamse Nutsregulator, Fluvius en FEBEG, de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven. Ook de Vlaamse ombudsman, Test-aankoop en Watz werden geconsulteerd. Algemeen werd er gesteld dat het systeem van noodlevering in het Vlaams Gewest performant was. In het kader van deze evaluatie zijn er geen redenen geïdentificeerd om de rol van de distributienetbeheerders als noodleverancier in vraag te stellen. Systeemtechnisch functioneert de noodleveranciersregeling goed en vervult Fluvius haar rol als noodleverancier voortreffelijk.

Daarnaast merkt de Raad van State op dat het onduidelijk is of de beperktere opsomming in het ontworpen artikel 4.3.3, §2, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 van de rechten van de afnemers die behouden blijven een correcte omzetting vormt van de richtlijnbepalingen waarin uitdrukkelijk “al hun rechten als afnemer” wordt in vermeldt.

- Artikel 4.3.3, paragraaf 2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 vormt een correcte omzetting van de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn.

De reden om de voornaamste ‘overgedragen rechten’ op te sommen is omdat de noodleveranciersregeling een tijdelijke regeling is. Het is de bedoeling dat de overgedragen afnemers zo snel mogelijk opnieuw overstappen naar een leverancier op de commerciële markt. Wanneer alle rechten aan de afnemers worden toegekend, verdwijnt echter een belangrijke drijfveer voor de afnemer om over te stappen naar de commerciële markt. Met de contractuele basisrechten wordt het recht op vrije leverancierskeuze gegarandeerd. Elke afnemer, ook de overgedragen afnemers bij de noodleverancier, behouden dus het recht om zonder discriminatie ten aanzien van moeite en tijd, kosteloos van leverancier te veranderen. Eens een afnemer terug is aangesloten bij een leverancier op de commerciële markt, heeft hij ook al zijn rechten als afnemer toegekend door en krachtens het Energiedecreet van 8 mei 2009. De noodleverancier, die in het Vlaamse Gewest de netbeheerder is, verplichten om alle rechten toe te kennen aan de afnemers (bv. aanbieden van dynamische prijscontracten, aanbieden van flexibiliteitsdiensten etc.) zou een onevenredig zware verplichting inhouden van de noodleverancier ten opzichte van het te bereiken doel, namelijk zorgen voor de verderzetting van de dienstverlening aan de overgedragen afnemers. Ook bleek uit voorafgaand overleg met de diensten van de Europese Commissie dat met de bepaling uit de richtlijn de contractuele basisrechten beoogd werden. Bovendien behouden lidstaten de

vrijheid om zelf te kiezen hoe een richtlijn wordt omgezet. Een omzetting hoeft geen letterlijke overname te zijn van de Europese bewoordingen. De richtlijn bepaalt enkel het te bereiken resultaat. Dit volgt uit artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Hierin wordt bepaald dat een richtlijn verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties wordt de bevoegdheid gelaten vorm en middel te kiezen. Het feit dat de opsomming van overgedragen rechten overeenkomt met wat beoogd werd door de richtlijn betekent dat de richtlijn voldoende en correct werd omgezet.

De Raad van State stelt in het advies dat, door enkel een maximale periode voor de noodlevering van elektriciteit en aardgas te bepalen in het ontworpen artikel 4.3.3, §3, eerste lid van het Energiedecreet, deze bepaling niet waarborgt dat de levering aan de overgedragen afnemers gedurende een periode die nodig is om een nieuwe leverancier te vinden en die ten minste zes maanden bedraagt, ononderbroken wordt voortgezet. Aangezien de richtlijn (EU) 2019/944 en de richtlijn (EU) 2024/1788 dit wel vereisen, oordeelt de Raad van State dat het ontworpen artikel 4.3.3, §3, eerste lid, van het Energiedecreet geen volledige omzetting vormt.

- Het advies van de Raad van State wordt niet gevolgd. Artikel 4.3.3, §3, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 vormt een correcte en volledige omzetting van artikel 27bis, lid 3, van de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 29, lid 3, van de Vierde Gasrichtlijn. De Europese richtlijnen bepalen dat de dienstverlening aan de overgedragen afnemers gedurende een periode die nodig is om een nieuwe leverancier te vinden, en die ten minste zes maanden bedraagt, ononderbroken wordt voortgezet. In het ontwerp van decreet wordt er een onderscheid gemaakt tussen de periode van dienstverlening voor huishoudelijke afnemers en voor niet-huishoudelijke afnemers. Bij huishoudelijke afnemers bedraagt de periode voor de noodlevering maximaal twaalf maanden (een periode die langer is dan het opgelegde minimum van zes maanden). Dit houdt in dat de noodleverancier gedurende maximaal twaalf maanden de overgedragen huishoudelijke afnemer ononderbroken moet blijven beleveren. De noodleverancier kan niet zelf beslissen om de levering aan de huishoudelijke afnemer stop te zetten, enkel de afnemer zelf kan beslissen om over te stappen naar de commerciële markt. Wanneer de huishoudelijke afnemer dit niet doet gedurende deze periode van twaalf maanden, blijft de noodleverancier hem beleveren. Een periode van twaalf maand is voldoende lang voor een huishoudelijke afnemer om een nieuwe leverancier te vinden en het ontwerp van decreet waarborgt dat de noodleverancier de huishoudelijke afnemer blijft beleveren gedurende twaalf maand. Het ontwerp van decreet waarborgt aldus ook een minimale periode van 6 maanden waarin de levering aan de overgedragen afnemers ononderbroken wordt voortgezet zoals door de richtlijn vereist. Enkel en alleen als de huishoudelijke afnemer zelf overstapt naar een leverancier op de commerciële markt, kan de periode van twaalf maand korter zijn. De huishoudelijke afnemer beroept zich dan op zijn recht van vrije leverancierskeuze. Bij niet-huishoudelijke afnemers gelden dezelfde principes, alleen is voor deze afnemers de maximale periode van de noodlevering zes maanden. Zes maanden is voor niet-huishoudelijke afnemers een voldoende lange periode om een nieuwe leverancier te vinden en een termijn die voldoet aan de minimale periode van 6 maanden die de richtlijn vooropstelt. Door 'maximaal' te schrijven voldoet het decreet aan de Europese richtlijnen. De minimumperiode uit de richtlijn wordt immers door de schrijfwijze in het ontwerp van decreet gewaarborgd.

Verder geeft de Raad van State nog een kleine taalkundige opmerking over artikel 4.3.3, §3, tweede lid, van het Energiedecreet.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

Ten slotte beveelt de Raad van State aan om de bepaling opgenomen in artikel 4.3.3, §4, derde lid, van het Energiedecreet te verduidelijken in de tekst van het ontwerp van decreet of in de memorie van toelichting.

- De Memorie van Toelichting wordt aangevuld naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State

Artikel 10: De richtlijn (EU) 2019/944 legt op dat eindafnemers, bij wie een slimme meter is geïnstalleerd, kunnen verzoeken om een contract op basis van een dynamische elektriciteitsprijs en alle eindafnemers kunnen verzoeken om een elektriciteitsleveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs met een duur van ten minste één jaar, met ten minste één leverancier en met elke leverancier die meer dan 200.000 eindafnemers heeft. De Raad van State oordeelt dat naar de letter van het ontworpen artikel 4.4.1, eerste lid, 4°, van het Energiedecreet de formulering hier opgenomen niet garandeert dat er steeds minstens één leverancier is die meer dan 200.000 afnamepunten, of vanaf 1 januari 2027 tot 1 januari 2029, meer dan 50.000 afnamepunten belevert in het Vlaamse Gewest. De Raad van State oordeelt hetzelfde bij de formulering opgenomen in artikel 4.4.1, eerste lid, 5°, van het Energiedecreet over het aanbieden van een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs met een duur van ten minste één jaar. Alhoewel de Raad van State ook vaststelt dat het erg onwaarschijnlijk is dat er zich een situatie zou voordoen dat er geen enkele leverancier zou voldoen aan de voorwaarde om minstens 200.000 afnemers te hebben en zelfs oordeelt dat na 2027 het probleem bij dynamische prijscontracten a fortiori theoretisch lijkt, verdient het volgens de Raad van State niettemin aanbeveling om de tekst van de ontworpen bepalingen beter te laten aansluiten bij de richtlijn om zo alle twijfel weg te nemen.

- Het advies van de Raad van State wordt niet gevolgd. Artikel 288 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat een richtlijn verbindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties wordt de bevoegdheid gelaten vorm en middel te kiezen. De lidstaten moeten de Europese richtlijnen implementeren op een zodanige wijze dat het beoogde resultaat van de Europese regelgeving wordt bereikt, maar behouden wel een zekere vrijheid om de manier te kiezen hoe ze dit resultaat bereiken. Een bepaling van een richtlijn moet dus niet letterlijk overgenomen worden in nationale regelgeving, maar moet 'vertaald' worden op zo een manier dat hetzelfde resultaat bereikt wordt. Door te bepalen dat elke elektriciteitsleverancier met meer dan 200.000 afnamepunten in het Vlaamse Gewest, vanaf 1 januari 2027 elke elektriciteitsleverancier met meer dan 50.000 afnamepunten in het Vlaamse Gewest en vanaf 1 januari 2029 elke elektriciteitsleverancier met afnamepunten in het Vlaamse Gewest een dynamisch prijscontract moet aanbieden aan zijn afnemers en dat elke aardgas- of elektriciteitsleverancier met meer dan 200.000 afnamepunten in het Vlaamse Gewest een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs moet aanbieden aan zijn afnemers, wordt gewaarborgd dat het beoogde resultaat van artikel 11 van de richtlijn 2019/944 behaald wordt. De tekst van het ontwerp van decreet waarborgt dat er steeds minstens één elektriciteitsleverancier in het Vlaamse Gewest zal zijn die een dynamisch prijscontract aanbiedt en dat er steeds minstens één aardgas- en elektriciteitsleverancier zal zijn die een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs met een duur van ten minste een jaar aanbiedt.

De Raad van State stelt verder dat het feit dat de Europese regelgeving enkel voorziet in het recht om te verzoeken om een dynamisch prijscontract voor elektriciteit en een elektriciteitsleveringscontract met een vaste looptijd en vaste prijs, terwijl de bepalingen in het ontwerp van decreet voorzien in het recht om dergelijke contracten af te sluiten, een beperking inhoudt van de contracteervrijheid en vrijheid van ondernemen van de elektriciteitsleveranciers die verder gaat dan wet de Europese regelgeving vereist. In dat verband merkt de Raad van State op dat het recht om dergelijke contracten af te sluiten, niet onvoorwaardelijk is, vermits het moet worden uitgeoefend "in overeenstemming met de openbare dienstverplichtingen opgelegd aan leveranciers in artikel 4.3.2/1". De Raad van State beveelt aan om in de memorie van toelichting een meer

uitgebreide verantwoording op te nemen, waaruit blijkt waarom de beoogde beperking van de vrijheid van ondernemen van de elektriciteitsleveranciers niet onevenredig is met het nagestreefde doel. De verplichting opgelegd aan aardgasleveranciers die meer dan 200.000 afnamepunten beleveren in het Vlaamse Gewest om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs af te sluiten volgt ook niet uit de Europese regelgeving. Ook hier beveelt de Raad van State aan dat in de memorie van toelichting een meer uitgebreide verantwoording wordt opgenomen, waaruit blijkt dat de beoogde beperking van de vrijheid van ondernemen van de aardgasleverancier niet onevenredig is met het nagestreefde doel.

- De memorie van toelichting wordt aangevuld met een uitgebreide verantwoording waaruit blijkt dat de beoogde beperkingen van de contractvrijheid en de vrijheid van ondernemen van de aardgas- en elektriciteitsleverancier niet onevenredig is met het nagestreefde doel.

Het ontwerp van decreet voorziet in een recht van de afnemer om een dynamisch prijscontract of een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs af te sluiten bij een leverancier. Dit gaat verder dan het recht dat de Europese regelgeving toekent om dergelijke contracten te verzoeken bij een leverancier. Zoals hierboven reeds besproken, is volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof het recht van vrijheid van ondernemen geen absoluut recht. Bij een beperking van dit recht moet echter aangetoond worden dat deze beperking noodzakelijk is of evenredig is met het nagestreefde doel. Het nagestreefde doel van de bepaling uit het ontwerp van decreet is de bescherming van de rechten van de afnemer. Door de leverancier te verplichten ten minste één dynamisch prijscontract en ten minste één leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs aan te bieden, wordt gewaarborgd dat de afnemer voldoende keuze heeft bij het kiezen van een leveringscontract. Een dynamisch prijscontract voor elektriciteit helpt prijsprikkels te geven om verbruik te verschuiven naar de 'juiste' momenten waarbij een afnemer met een geschikt profiel ook voordelen kan doen, een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs biedt dan weer zekerheid aan de afnemer. De verplichting om dergelijke contracten aan te bieden is bovendien niet onvoorwaardelijk vermits zij moet worden uitgeoefend in overeenstemming met de openbare dienstverplichtingen opgelegd aan leveranciers in artikel 4.3.2/1. De verplichting om een dynamisch prijscontract aan te bieden wordt trapsgewijs opgelegd, om zo (kleinere) leveranciers voldoende tijd te geven zich hierop voor te bereiden en de verplichting om een leveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs aan te bieden wordt enkel opgelegd aan aardgas- en elektriciteitsleveranciers die meer dan 200.000 afnamepunten beleveren in het Vlaamse Gewest. Ook worden de noodleverancier en de sociale leverancier uitgesloten van deze verplichting. Ten slotte blijven leveranciers volledig vrij om te bepalen hoe dergelijke contracten eruit zien, aan welke voorwaarden en welke andere contracten ze nog bijkomend willen aanbieden. Omwille van bovenstaande argumentatie kan de beperking van de vrijheid van ondernemen gerechtvaardigd worden, de beperking is evenredig met het nagestreefde doel.

Parallel aan de verplichting die geldt voor elektriciteitsleveranciers heeft de Vlaamse Regering de intentie om deze verplichting ook op te leggen aan aardgasleveranciers. Inhoudelijk beoogt de Richtlijn om afnemers die zekerheid wensen met betrekking tot hun energiefactuur, hen die mogelijkheid ook te bieden. In de Elektriciteitsrichtlijn zijn er logischerwijze enkel bepalingen/verplichtingen inzake elektriciteit. Gelet op de hoogte van gasfacturen ten opzichte van elektriciteitsfacturen in een gezinsbudget is het logisch deze verplichting ook op te leggen voor aardgasleveringen. Dit sluit aan bij de inhoudelijke bedoeling van de Richtlijn.

Een mogelijke beperking van de vrijheid van ondernemen met betrekking tot aardgas wordt dan ook gerechtvaardigd door dwingende redenen van algemeen belang, namelijk de bescherming van de afnemers. Het is daarbij dan logisch om, eens die keuze tot bijkomende bescherming is gemaakt, voor redenen van gelijkvormigheid de concrete inhoudelijke voorwaarden bij aardgas te aligneren op die van elektriciteit aangezien energieleveranciers vaak zowel elektriciteit- als aardgascontracten aanbieden en op die wijze niet aan

onderscheiden voorwaarden worden blootgesteld. In het Vlaams Gewest zijn een groot aandeel huishoudelijke afnemers voor zowel hun elektriciteits- als aardgaslevering klant bij dezelfde leverancier en hebben ze ook hetzelfde type (vast dan wel variabel) contract voor beide energievectoren.

Het ontworpen artikel 4.4.1, vijfde lid, van het Energiedecreet bepaalt dat de rechten van de afnemers, vermeld in punt 4° en 5° van dit artikel, niet van toepassing zijn wanneer de afnemer klant is bij de netbeheerder als sociale leverancier of als noodleverancier. Aangezien het begrip “sociale leverancier” niet is gedefinieerd in het Energiedecreet, kan in deze ontworpen bepaling beter melding worden gemaakt van de netbeheerder die optreedt in het kader van de openbardienstverplichtingen, vermeld in artikel 4.1.22, eerste lid, 2°, van het Energiedecreet.

- Het voorliggende ontwerp van decreet wordt aangepast aan de opmerking van de Raad van State.

Ten slotte stelt de Raad van State dat het aanbevolen is om in de inleidende zin van het ontworpen artikel 4.4.1, zesde lid, van het Energiedecreet te preciseren dat de bedoelde afwijking enkel geldt voor elektriciteitsleverancierscontracten.

- Het advies van de Raad van State wordt gevolgd en de inleidende zin in het ontwerp van decreet wordt aangepast.

Artikel 11: De Raad van State oordeelt dat aangezien artikel 4.4.2, §1, vierde lid, van het Energiedecreet een omzetting vormt van artikel 15, lid 1, van richtlijn (EU) 2019/944 artikel 2, tweede lid, van het ontwerp van decreet en de concordantietabellen moeten aangevuld worden. Verder stelt de Raad van State dat het aanbevolen is de strekking van de bepaling te verduidelijken in de memorie van toelichting.

- De memorie van toelichting wordt aangevuld met de verduidelijking van de strekking van de bepaling. Verder wordt artikel 2, tweede lid, van het ontwerp van decreet niet gewijzigd en de concordantietabellen niet verder aangevuld. Deze wijziging van artikel 4.4.2, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is een verduidelijking van de Vlaamse regelgeving. In het met redenen omkleed advies dat België ontvangen heeft van de Europese Commissie op 24 april 2024 inzake de ingebrekestellingsprocedure nr. INFR(2022)2032 wees de Europese Commissie erop dat ze van mening was dat het Vlaamse Gewest de omzetting van artikel 15, lid 1 van de Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna: Richtlijn 2019/944) niet hadden kennisgegeven. Op het met reden omkleed advies werd er reeds een gezamenlijk antwoord van alle Belgische entiteiten naar de Europese Commissie doorgestuurd in 2024.

Het Vlaamse Gewest is van mening dat artikel 15, lid 1 van Richtlijn 2019/944 is omgezet door Vlaanderen. Het principe dat de voorschriften, procedures en vergoedingen waaraan actieve afnemers worden onderworpen evenredig en niet-discriminerend zijn en ze door hun leverancier niet onderworpen mogen worden aan buitensporige betalingen, sancties of andere buitensporige contractuele beperkingen is reeds opgenomen in de Vlaamse regelgeving, maar is verspreid over verschillende bepalingen. Met deze toevoeging wordt het principe ter verduidelijking nog eens uitdrukkelijk ingeschreven in één bepaling. Het gaat om een tekstuele verduidelijking.

Artikel 12: De Raad van State oordeelt dat aangezien artikel 12 van het ontwerp van decreet een omzetting vormt van artikel 16, lid 1, e), en lid 3, b), van richtlijn (EU) 2019/944 artikel 2, tweede lid, van het ontwerp van decreet en de concordantietabellen moeten aangevuld worden. Verder stelt de Raad van State dat het aanbevolen is de strekking van de bepaling te verduidelijken in de memorie van toelichting.

- De memorie van toelichting wordt aangevuld met de verduidelijking van de strekking van de bepaling. Verder wordt artikel 2, tweede lid, van het ontwerp van decreet niet gewijzigd en de concordantietabellen niet verder aangevuld. Deze toevoeging is een verduidelijking van de Vlaamse regelgeving. In het met redenen omkleed advies dat België ontvangen heeft van de Europese Commissie op 24 april 2024 inzake de ingebrekestellingsprocedure nr. INFR(2022)2032 wees de Europese Commissie erop dat ze van mening waren dat het Vlaamse Gewest de omzetting van artikel 16, lid 1, punt e) en lid 3, punt b) van de Richtlijn 2019/944 niet hadden kennisgegeven. Op het met redenen omkleed advies werd er reeds een gezamenlijk antwoord van alle Belgische entiteiten naar de Europese Commissie doorgestuurd in 2024.

Het Vlaamse Gewest is van mening dat artikel 16, lid 1, punt e) en lid 3, punt b) van Richtlijn 2019/944 is omgezet voor Vlaanderen. De twee bovenvermelde principes zijn reeds opgenomen in de Vlaamse regelgeving, maar zijn verspreid over verschillende bepalingen. Met deze toevoeging worden de principes ter verduidelijking nog eens uitdrukkelijk ingeschreven in één bepaling. Het gaat om een tekstuele verduidelijking.

Artikel 13 en 14: De wetshistoriek in de inleidende zin van artikel 13 en 14 moet aangepast worden.

- Het advies van de Raad van State wordt gevolgd, de wetshistoriek wordt aangepast.

Artikel 15: De wetshistoriek in de inleidende zin van artikel 15 moet aangepast worden.

- Het advies van de Raad van State wordt gevolgd, de wetshistoriek wordt aangepast.

Artikel 18: De Raad van State wijst erop dat artikel 46 van het voorontwerp waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving op 2 februari 2026 het advies 78.684/1 heeft gegeven, reeds voorziet in de invoeging van een punt r) in artikel 6, 1°, van het decreet van 19 april 2024, zodat beide ontwerpen op elkaar zullen moeten worden afgestemd.

- Het advies van de Raad van State wordt gevolgd, artikel 18 wordt aangepast.

Artikel 20: De Raad van State oordeelt dat de inwerkingtredingsbepaling van het ontwerp van decreet grondig moet worden heroverwogen. De inwerkingtreding van artikelen 7, 9, 15, 1°, 16, 2° en 17, 1° van het ontwerp van decreet zijn niet verenigbaar met de uiterlijke omzettingsdatum opgelegd door de richtlijn (EU) 2024/1711 en de richtlijn (EU) 2024/1788. De omzettingstermijn voor een aantal van de om te zetten bepalingen is al verstreken, dus er kan niet worden aanvaard dat de datum van inwerkingtreding van de omzettingsbepalingen nog verder zou worden uitgesteld. Bovendien doen de bepalingen van de artikelen 15, 1°, 16, 2° en 17, 1° niets anders dan het verbod opheffen in hoofde van de netbeheerder om in de opgesomde situaties als toegangshouder op te treden. Daaruit volgt als dusdanig geen enkele verplichting voor de netbeheerder om dat wel te doen, zodat die bepaling uit zichzelf geen operationele gevolgen heeft die een uitstel, zo dat al met de richtlijn verenigbaar zou zijn, kunnen verantwoorden.

- De opmerkingen van de Raad van State worden gevolgd. De inwerkingtredingsbepaling in artikel 7 en 9 wordt opgeheven. Ook de inwerkingtredingsbepaling van artikelen 15, 1°, 16, 2° en 17, 1° van het ontwerp van decreet wordt opgeheven. Zoals de Raad van State aanhaalt, doen deze bepalingen niets anders dan het verbod opheffen in hoofde van de netbeheerder om in de opgesomde situaties als toegangshouder op te treden. Er wordt dus geen verplichting opgelegd aan de netbeheerder om dit wel te doen.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPDECREET

Aan het ontwerp van decreet werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- **Artikel 2:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat het om de gedeeltelijke omzetting van de Vierde Gasrichtlijn gaat. Niet enkel artikel 29, maar ook artikel 46 van de Vierde Gasrichtlijn worden omgezet door dit ontwerp van decreet.
- **Artikel 3:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt de wetshistoriek aangepast, de volgorde van de definities juist gezet en een vergissing van nummering rechtgetrokken.
- **Artikel 5:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt “in het bijzonder” toegevoegd aan de inleidende zin bij de opsomming in artikel 4.1.9 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Dit om te verduidelijken dat de opsomming van actoren waarbij een netbeheerder en zijn werkmaatschappij zich moet onthouden van elke vorm van discriminatie slechts exemplatief is. De netbeheerder en zijn werkmaatschappij moet zich in het bijzonder onthouden van elke vorm van discriminatie tussen de actoren in de lijst, maar moet zich uiteraard ten opzichte van andere actoren die niet in de lijst vermeld worden ook steeds onthouden van elke vorm van discriminatie.
- **Artikel 7:** De zinsnede “of van wie de leverancier zijn verplichtingen niet nakomt, doordat de toegang tot het distributienet beëindigd wordt of doordat hij, om welke reden dan ook, geen elektriciteit of aardgas meer kan leveren aan zijn afnemers”, opgenomen in artikel 4.1.22, eerste lid, 2°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wordt opgeheven. Dit naar aanleiding van het advies van de Raad van State en aangezien in het ontworpen artikel 4.3.3, §3, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een delegatie wordt opgenomen naar de Vlaamse Regering waarin de Vlaamse Regering de mogelijkheid krijgt om nadere voorwaarden te bepalen waaronder de netbeheerder de taak van noodleverancier uitvoert. De delegatie naar de Vlaamse Regering in artikel 4.1.22, eerste lid, 2°, is hierdoor overbodig geworden. Ook wordt er verduidelijkt in het nieuw ingevoegde tweede lid van artikel 4.1.22 dat het gaat over de netbeheerder voor het uitoefenen van de openbaredienstverplichtingen, vermeld in het eerste lid, 2° en 4°. Punt 2° en 4° samen gelezen verwijzen immers naar de rol van de netbeheerder als sociale leverancier.
- **Artikel 8:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt de wetshistoriek aangepast.
- **Artikel 10:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt de verwijzing naar “sociale leverancier” in het ontworpen artikel 4.4.1, vijfde lid, vervangen door een verwijzing naar “de netbeheerder die optreedt in het kader van de openbaredienstverplichtingen, vermeld in artikel 4.1.22, eerste lid, 2° en 4°”, in het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt immers de term “sociale leverancier” niet gebruikt. In het ontworpen artikel 4.4.1, zesde lid wordt verduidelijkt dat de afwijking van toepassing is op de elektriciteitsleverancier. De afwijking komt immers uit de Vijfde Elektriciteitsrichtlijn. Verder worden er kleine wetgevingstechnische aanpassingen doorgevoerd.
- **Artikel 13, 14 en 15:** De wetshistoriek wordt aangepast naar aanleiding van het advies van de Raad van State.
- **Artikel 18:** Kleine correctie naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Het decreet van 3 april 2026 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft energie-efficiëntie voert reeds een punt r) in artikel 6, 1° van het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator. De wetshistoriek wordt hieraan aangepast en er wordt in punt 3° van artikel 18 van het ontwerp van decreet bepaald dat er een punt s) wordt ingevoerd en niet een punt r).

- **Artikel 20:** Naar aanleiding van het advies van de Raad van State worden de inwerkingtredingsbepalingen van artikel 7, 9, 15, 1°, 16, 2° en 17, 1° opgeheven.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en de indiening van het ontwerp van decreet in het Vlaams Parlement volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers en de bijbehorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister bevoegd voor de energie te gelasten om voornoemde ontwerp van decreet en bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Hans BONTE

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het decreet van 19 april 2024 over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator, wat betreft de implementatie van Europese regelgeving over de verbetering van de opzet van de elektriciteitsmarkt en noodleveranciers;
2. Memorie van toelichting;
3. Advies nr. 78.946/1 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, d.d. 23 maart 2026.
4. De concordantietabel.